

Høringsnotat om endringer i forskrift om sosiale tjenester for personer uten fast bopel i Norge

Utsendt 24. oktober 2024
Høringsfrist 24. januar 2025

Innhold

1 Innledning	3
2 Gjeldende rett	4
2.1 Sosialtjenesteloven	4
2.1.1 Individuelle sosiale tjenester.....	4
2.1.2 Begrensninger i retten til sosiale tjenester.....	4
2.2 Direktiv 2004/38/EF om fri personbevegelse.....	5
2.2.1 Kort om direktivet.....	5
2.2.2 Likebehandling – artikkel 24	5
3 Departementets vurdering og forslag	8
3.1 Tydeliggjøring av plikten til likebehandling.....	8
3.1.1 Departementets vurdering	8
3.1.2 Departementets forslag	8
3.2 Unntak fra plikten til likebehandling.....	9
3.2.1 Departementets vurdering	9
3.2.2 Departementets forslag	9
4 Økonomiske og administrative konsekvenser	10
5 Utkast til endringer i forskrift om sosiale tjenester for personer uten fast bopel i Norge.....	10

1 Innledning

I dette høringsnotatet foreslås en ny § 1 a i forskrift 16. desember 2011 nr. 1251 om sosiale tjenester for personer uten fast bopel i Norge (bopelforskriften). Bestemmelsen skal presisere gjeldende rett og tydeliggjøre hvilken rett EØS-borgere og deres familiemedlemmer har til sosiale tjenester under opphold i landet.

Retten til fri bevegelighet for EØS-borgere og deres familiemedlemmer er regulert i Europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/38/EF om unionsborgere og deres familiemedlemmers rett til å ferdes og oppholde seg fritt på medlemsstatenes territorium (heretter direktivet om fri personbevegelighet). Direktivet er innlemmet i EØS-avtalen og i all hovedsak gjennomført i utlendingsloven.

Det er et grunnprinsipp i EØS-retten at nasjonalitetsbestemt forskjellsbehandling er forbudt. Dette følger av det alminnelige forbudet mot forskjellbehandling i EØS-avtalen artikkel 4 og av de særlige reglene for fri personbevegelighet i artikkel 24 nr. 1 i direktivet.

Artikkel 24 nr. 2 i direktivet gjør unntak fra plikten til likebehandling av personer som har lovlig opphold i et EØS-land med landets egne borgere når det gjelder «sosialhjelp». Dette gjelder for det første de som har hatt opphold under tre måneder, for eksempel turister. For det andre gjelder det de som har kommet til Norge for å søke jobb og som i utgangspunktet kan oppholde seg lovlig i landet i seks måneder.

Bopelforskriften § 1 første ledd begrenser retten til sosiale tjenester for utenlandske statsborgere som ikke har «bopel» i Norge. Som hovedregel skal dette vilkåret imidlertid ikke praktiseres overfor EØS-borgere og deres familiemedlemmer. Dette har bakgrunn i forbudet mot forskjellsbehandling og at kravet ikke stilles til norske statsborgere. Bopelforskriften § 1 tredje ledd har en folkerettsreservasjon som innebærer at bopelkravet ikke gjelder dersom annet følger av for eksempel EØS-avtalen. Bestemmelsen skal derfor tolkes slik at vilkåret om bopel i utgangspunktet ikke gjelder for EØS-borgere og deres familiemedlemmer med lovlig opphold i landet. Vilket gjelder likevel for persongruppene som omfattes av direktivet om fri personbevegelighet artikkel 24 nr. 2. Bakgrunnen for det er at direktivet gjør unntak fra plikten til likebehandling for disse persongruppene.

De EØS-rettslige forpliktelsene våre fremgår kun indirekte gjennom en folkerettsreservasjon. Hvilke rettigheter eller begrensninger som følger av EU- og EØS-retten kan ikke leses ut av bestemmelsene i forskriften. I EU- og EFTA-domstolens rettspraksis har det blitt lagt til grunn et rettssikkerhetsprinsipp som stiller krav til at gjennomføringen av EU- og EØS-regler i nasjonalt regelverk må være tilstrekkelig klar. Departementet mener at den nasjonale gjennomføringen av retten til sosiale tjenester for EØS-borgere og deres familiemedlemmer ikke er tilstrekkelig klar og foreslår en tydeliggjøring i en ny § 1 a i bopelforskriften.

2 Gjeldende rett

2.1 Sosialtjenesteloven

2.1.1 Individuelle sosiale tjenester

Sosialtjenesteloven¹ regulerer både kommunens ansvar for generelle oppgaver og ansvaret for å tilby individuelle sosiale tjenester. Tjenestene skal bidra til økonomisk og sosial trygghet, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. De fem individuelle tjenestene er økonomisk stønad (sosialhjelp), midlertidig botilbud, opplysning, råd og veiledning, individuell plan og kvalifiseringsprogram. Disse utgjør det nedre sikkerhetsnettet i velferdsordningene.

2.1.2 Begrensninger i retten til sosiale tjenester

I utgangspunktet gjelder sosialtjenestelovens bestemmelser om tjenester for alle som oppholder seg i riket. Loven åpner imidlertid for i forskrift å begrense anvendelsen av loven på personer som ikke er norske statsborgere eller som ikke har bopel i riket, jf. § 2 første ledd. Slike begrensninger er gitt i bopelforskriften.

Forskriften har bestemmelser om retten til sosiale tjenester for utenlandske statsborgere med lovlig opphold, men uten bopel i riket, for personer som kan få statlig innkvartering (for eksempel i asylmottak), for personer som er bosatt i en kommune som mottar integreringstilskudd og for personer som ikke har lovlig opphold i riket.

Særlig om rettigheter under kortvarige, lovlige opphold i landet

Utenlandske statsborgere som ikke anses å ha bopel i landet, har ikke krav på individuelle tjenester etter sosialtjenesteloven, med unntak av opplysning, råd og veiledning. Personen har likevel rett til økonomisk stønad og hjelp til å finne midlertidig botilbud i henhold til loven hvis vedkommende ikke kan sørge for sitt livsopphold. Hjelp gis inntil vedkommende kan forventes å få bistand fra kilder i hjemlandet, jf. bopelforskriften § 1 første og andre ledd.

I vurderingen av om en utenlandsk statsborger skal anses å ha «bopel» i sosialtjenestereguleringens forstand, er det tilknytningen til Norge som er avgjørende. Fast bopel betyr ikke det samme som bolig, men bolig er ett av momentene i vurderingen. Jo lenger en person har oppholdt seg i Norge, desto større er sannsynligheten for at tilknytningen er tilstrekkelig, og at vedkommende har fast bopel. Det er en forutsetning at oppholdet er lovlig og ment å ha en viss varighet. Hvis det er tvil om en person kan anses å ha fast bopel, må det foretas en konkret og individuell vurdering. I denne helhetsvurderingen kan det blant annet legges vekt på om personen er folkeregistrert i Norge, har ektefelle og eventuelt barn bosatt i Norge, er medlem i folketrygden, har skattemessige forpliktelser i Norge og på personens bosituasjon. Det kan videre tas hensyn til oppholdets varighet og formål. Oppholdstid før søknad om sosiale tjenester fremmes, fremtidsplaner og formålet slik det fremkommer av oppholdsgrunnlaget, vil være relevant.²

---

¹ Lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

² Arbeids- og velferdsdirektoratets rundskriv Hovednummer 35 punkt 1.2.1.1

Forskriften har en folkerettsreservasjon som gir anvisning på at vilkåret om bopel som gjelder for utenlandske statsborgere, skal praktiseres i tråd med blant annet EØS-retten, se § 1 tredje ledd, jf. første ledd. Ettersom vilkåret ikke gjelder for norske statsborgere, og det ikke kan stilles strengere krav til EØS-borgere og deres familiemedlemmer enn til landets egne statsborgere, skal bestemmelsen tolkes slik at vilkåret om bopel i utgangspunktet ikke gjelder for EØS-borgere og deres familiemedlemmer med lovlig opphold i Norge.

Folkerettsreservasjonen rekker likevel ikke lenger enn Norges forpliktelser etter EØS-retten. Vilkaåret om bopel gjelder derfor for EØS-borgere med visse kortvarige opphold i Norge, i tråd med begrensninger i plikten til likebehandling som følger av direktivet om fri personbevegelse artikkel 24 nr. 2. Dette gjelder under opphold i inntil tre måneder, eller inntil seks måneder for den som har kommet til Norge som arbeidssøker. EØS-borgere med disse oppholdsgrunnlagene vil likevel som andre utenlandske statsborgere ha fulle rettigheter etter loven hvis de anses å ha «bopel» i landet. Direktivet omtales nærmere i punkt 2.2.

2.2 Direktiv 2004/38/EF om fri personbevegelse

2.2.1 Kort om direktivet

Direktivet om fri personbevegelse regulerer retten til innreise og opphold for EØS-borgere og deres familiemedlemmer i et annet EØS-land. Formålet med direktivet er å gjøre det enklere for EØS-borgere og deres familiemedlemmer å bevege seg på tvers av landegrensene for å kunne arbeide og oppholde seg i andre EØS-land.

Direktivet om fri personbevegelse er hovedsakelig gjennomført i nasjonal rett i utlendingsloven. Direktivet ble foreslått gjennomført i norsk rett ved Ot.prp. nr. 72 (2007–2008) Om lov om endringer i utlendingslovgivinga (reglar for EØS- og EFTA-borgarar o.a.). Denne prosessen inkluderte ikke lov- eller forskriftsendringer om retten til sosiale tjenester.

2.2.2 Likebehandling – artikkel 24

Etter EØS-retten er forskjellsbehandling på grunnlag av nasjonalitet forbudt. Dette følger blant annet av artikkel 24 nr. 1 i direktivet om fri personbevegelse. Dette innebærer at EØS-borgere og deres familiemedlemmer i utgangspunktet har rett på de samme sosiale tjenestene i Norge som norske borgere når oppholdet er lovlig etter EØS-avtalen.

Direktivet artikkel 24 nr. 2 fastsetter imidlertid unntak fra plikten til likebehandling når det gjelder «sosialhjelp». Ifølge EU-kommisjonens veileder til direktivet om fri personbevegelse (C/2023/1392), er «sosialhjelp» typisk ytelser statene yter til personer som ikke har tilstrekkelige ressurser til å dekke grunnleggende behov. Det er vist til at domstolen har fastslått at «sosialhjelp» er *«alle de støtteordninger, som er opprettet af offentlige myndigheder på nationalt, regionalt eller lokalt plan, og som en person er berettiget til, hvis den pågældende ikke har midler, der er tilstrækkelige til, at han kan forsørge sig selv og sine familiemedlemmer, og derfor under opholdet risikerer at falde værtsmedlemsstatens sociale system til byrde, hvilket kan have konsekvenser for det samlede støttebeløb, der kan udbetales af denne stat»*³.

³ Se også C-140/12 *Brey* avsnitt 61

Det er lagt til grunn i rettspraksis at «sosialhjelp» skal defineres på grunnlag av formålet med ytelsen, og ikke etter formelle kriterier. Ytelser av økonomisk art som har til formål å lette adgangen til arbeidsmarkedet kan ikke betraktes som «sosialhjelp». Når en ytelse har ulike funksjoner, er den imidlertid omfattet av definisjonen av «sosialhjelp», hvis den primære funksjonen er å dekke det eksistensminimumet som er nødvendig for å leve et verdig liv.⁴

Unntak fra plikten til likebehandling etter artikkel 24 nr. 2 gjelder for det første overfor personer som har opphold under tre måneder. I praksis kan dette være for eksempel turister og tilreisende tiggere. Det gjelder også overfor de som har kommet til Norge for å søke jobb. Arbeidssøkere kan oppholde seg her "så lenge unionsborgerne kan dokumentere at de fortsatt søker arbeid og at de virkelig har mulighet til å bli ansatt", jf. direktivet artikkel 14 nr. 4 (b). EU-domstolen har fastslått at en slik "rimelig frist" kan være seks måneder.⁵ EØS-borgere har altså som et utgangspunkt rett til å oppholde seg som arbeidssøkende i Norge i seks måneder, og ved særlige tilfeller også utover seks måneder. Disse må deretter enten ha fått jobb eller opphold på et annet grunnlag for å ha lovlig opphold videre i Norge. EØS-borgere som er arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende, og deres familiemedlemmer, har rett på de samme sosiale tjenestene som norske borgere fra starten av sitt opphold i Norge.

Individuelle sosiale tjenester og unntak fra rett til likebehandling

De individuelle sosiale tjenestene som reguleres i sosialtjenesteloven er økonomisk stønad (sosialhjelp), midlertidig botilbud, opplysning, råd og veiledning, kvalifiseringsprogram og individuell plan. Departementet vurderer nedenfor om hver av disse utgjør «sosialhjelp» i direktivets forstand, og dermed omfattes av direktivet artikkel 24 nr. 2. Etter departementets vurdering omfattes neppe alle tjenestene av begrepet slik det er definert gjennom EØS-retten. Det er likevel forhold ved flere av tjenestene som gjør at det har liten eller ingen praktisk betydning hvorvidt den faller innenfor eller utenfor unntaket.

De sosiale tjenestene er det nedre økonomiske og sosiale sikkerhetsnettet i samfunnet. De individuelle tjenestene skal fremme lovens formål og bidra til selvhjelp. Felles for tjenestene er at søkerens individuelle behov står sentralt i vurderingen av hver enkelt sak.

Tjenesten *opplysning, råd og veiledning* etter loven § 17 skal løse eller forebygge sosiale problemer. Den skal tilbys de som mottar andre tjenester etter loven, men kan også være aktuell for andre personer, og kan for eksempel være et tiltak i et kvalifiseringsprogram. Rettigheter til denne tjenesten er ikke begrenset etter gjeldende regler, og heller ikke i forslaget til endret forskrift. Departementet finner derfor ikke grunn til å gå nærmere inn i en vurdering av om denne tjenesten omfattes av begrepet «sosialhjelp» i direktivet artikkel 24 nr. 2.

---

⁴[Kommissionens Meddelse — Vejledning om retten til fri bevægelighed for EU-borgere og deres familie \(europa.eu\)](#) punkt 11.1.1

⁵ [Kommissionens Meddelse — Vejledning om retten til fri bevægelighed for EU-borgere og deres familie \(europa.eu\)](#) punkt 6

Når det gjelder tjenesten *økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven § 18*, er denne etter departementets vurdering i kjernen av begrepet «sosialhjelp» i direktivet, slik det er beskrevet i nevnte veileder. Denne tjenesten omfattes altså av direktivet om fri personbevegelse artikkel 24 nr. 2, som gjør unntak fra plikten til likebehandling.

Kommunen skal finne *midlertidig botilbud* for dem som ikke klarer det selv, det vil si for personer som ikke har et sted å sove og oppholde seg det neste døgnet, se sosialtjenesteloven § 27. Bestemmelsen pålegger ikke kommunen å skaffe en bolig, men et midlertidig botilbud i akutte nødsituasjoner.⁶ Tjenesten er en naturalytelse og innebærer ikke dekning av utgiftene til et slikt botilbud. Hvis tjenestemottakeren ikke selv kan betale for botilbudet, må NAV-kontoret vurdere om tjenestemottakeren også skal innvilges tjenesten økonomisk stønad etter loven § 18, jf. § 19. For personer uten tilstrekkelige økonomiske midler vil altså disse to tjenestene henge tett sammen. I forarbeidene til loven ble det uttrykt slik:

«Kommunens plikt til å skaffe midlertidig botilbud til personer i akutt nødsituasjon forvaltes i praksis gjennom, eller i faglig sammenheng med, plikten til å yte stønad til livsopphold.»⁷

Saker for EU-domstolen om innholdet i begrepet «sosialhjelp» i direktivet artikkel 24 nr. 2 synes å gjelde økonomiske ytelser og støtte til forsørgelse. Etter det departementet kan se har ikke domstolen tatt stilling til saker om tjenester som ikke inneholder elementer av økonomisk støtte, slik tilfellet er for midlertidig botilbud. Departementet legger imidlertid til grunn at tjenesten omfattes av begrepet "sosialhjelp" og unntaket fra plikten likebehandling i direktivet artikkel 24 nr. 2. I praksis er det nær sammenheng mellom tjenestene midlertidig botilbud og økonomisk stønad, og tjenesten er en del av et nedre sikkerhetsnett.

Individuell plan er en rettighet etter sosialtjenesteloven for den som har behov for langvarige og koordinerte tjenester, se § 28. Slik departementet ser det, vil denne tjenesten neppe falle under begrepet «sosialhjelp» i direktivet artikkel 24. nr. 2. Tjenesten er etter sin art heller ikke aktuell for persongruppene som har slike kortvarige opphold i landet som omfattes av direktivet artikkel 24 nr. 2. Det har derfor ingen praktisk betydning om tjenesten omfattes av unntaket fra plikten til likebehandling.

Kvalifiseringsprogram innebærer tett og koordinert bistand for å styrke deltakerens mulighet for deltakelse i arbeidslivet, se sosialtjenesteloven §§ 29 til 40. Deltakere i programmet har rett til kvalifiseringsstønad. Departementets vurdering er at kvalifiseringsprogrammet må anses å falle inn under unntaket for «sosialhjelp» i direktivet om fri personbevegelse artikkel 24 nr. 2, siden det primære målet med tjenesten er fattigdomsbekjempelse. Det er lagt vekt på at kvalifiseringsprogrammet er en del av det nedre sosiale og økonomiske sikkerhetsnettet. Personer som er eller står i fare for å bli langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp er en viktig del av målgruppen. Programmet retter seg mot personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne, som har ingen eller svært begrensede ytelser i folketrygden. Dette handler i stor grad om personer som uten et slikt program med tilhørende

---

⁶ Ot.prp. nr. 29 (1990-1991) punkt 4.8

⁷ Ot.prp. nr. 103 (2008-2009) punkt 4.3

stønad, ville vært avhengige av økonomisk sosialhjelp som hovedinntektskilde. Det vil si at sammenhengen med økonomisk stønad er sterk.

3 Departementets vurdering og forslag

3.1 Tydeliggjøring av plikten til likebehandling

3.1.1 Departementets vurdering

Bopelforskriften § 1 første ledd begrenser retten til sosiale tjenester for utenlandske statsborgere uten bopel i landet. Et krav om bopel stilles ikke for norske statsborgere. I tredje ledd har bestemmelsen en folkerettsreservasjon som innebærer at kravet om bopel ikke gjelder dersom annet følger av avtale mellom Norge og vedkommendes hjemland, eksempelvis EØS-avtalen. Det kan ikke stilles strengere krav til EØS-borgere og deres familiemedlemmer enn det som stilles til norske statsborgere. Følgelig skal bestemmelsen tolkes slik at vilkåret om bopel ikke gjelder for EØS-borgere og deres familiemedlemmer som har krav på likebehandling. Dette er presisert i Arbeids- og velferdsdirektoratets rundskriv og veiledning til loven.

Det har i EU- og EFTA-domstolens rettspraksis blitt lagt til grunn et rettssikkerhetsprinsipp som stiller krav til at gjennomføringen av EU-/EØS-regler må være tilstrekkelig klar. I C-345/06 Heinrich ble dette formulert på følgende måte: «*Særligt forudsætter retssikkerhedsprinsippet, at en fællesskabsbestemmelse giver de berørte mulighed for at få et nøjagtigt kendskab til omfanget af de forpligtelser, der derved pålægges dem. Borgerne skal nemlig ikke være i tvivl om deres rettigheder og forpligtelser og skal kunne handle derefter*».

Departementet mener at rettssikkerhetsprinsippet om klar gjennomføring av EU- og EØS-rettslige regler tilsier at det også bør fremgå tydelig i regelverket at vilkåret om bopel i bopelforskriften § 1 første ledd i utgangspunktet ikke gjelder overfor EØS-borgere og deres familiemedlemmer. Etter departementets vurdering er ikke folkerettsreservasjonen en tydelig nok gjennomføring av de rettighetene som følger av EØS-avtalen.

3.1.2 Departementets forslag

Departementet foreslår en ny § 1 a i bopelforskriften. Denne bestemmelsen skal presisere gjeldende rett og i første ledd tydeliggjøre at vilkåret om bopel i landet, i forskriften § 1 første ledd, ikke gjelder for EØS-borgere og deres familiemedlemmer med lovlig opphold i landet. Endringen medfører ingen endringer i retten til sosiale tjenester for EØS-borgere og deres familiemedlemmer i Norge, men tydeliggjør hvilke rettigheter disse har under lovlige, kortvarige opphold i Norge.

Departementet bemerker at bestemmelsen må ses i sammenheng med forslag til ny § 1 a andre ledd, som skal tydeliggjøre at det er begrensninger i retten til sosiale tjenester for noen grupper EØS-borgere under visse lovlige, kortvarige opphold i Norge, se punkt 3.2 nedenfor.

Forskriften § 1 tredje ledd lyder i dag: «*Første og andre ledd gjelder ikke dersom annet følger av avtale Norge har inngått med vedkommendes hjemland, eller av multilaterale avtaler eller konvensjoner. Særlig aktuelle er EØS-avtalen og Nordisk konvensjon om sosialhjelp og sosiale tjenester*». Departementet foreslår å oppheve andre punktum i bestemmelsen som gir eksempler på internasjonale forpliktelser som det vises til i første punktum, dels fordi tillegget er unødvendig, dels fordi forholdet til EØS-retten under lovlige opphold i Norge etter forslaget vil reguleres særskilt i ny § 1 a.

Departementet viser til forslag til ny § 1 a første ledd og endring i § 1 tredje ledd.

3.2 Unntak fra plikten til likebehandling

3.2.1 Departementets vurdering

Direktivet om fri personbevegelse artikkel 24 nr. 2 fastsetter unntak fra plikten til likebehandling med hensyn til sosiale tjenester for persongrupper med visse kortvarige opphold i landet. Disse har ikke krav på likebehandling med norske statsborgere med hensyn til sosiale tjenester. Generelt gjelder det et vilkår om bopel for utenlandske statsborgere med lovlig opphold i landet, se bopelforskriften § 1 første ledd. Dette vilkåret gjelder også for EØS-borgere og deres familiemedlemmer som omfattes av direktivets unntak fra plikten til likebehandling. Dette er EØS-borgere med opphold i inntil tre måneder og EØS-borgere som er arbeidssøkere og som i utgangspunktet kan oppholde seg i Norge i inntil seks måneder, og deres familiemedlemmer. I særlige tilfeller kan arbeidssøkere oppholde seg lenger i landet.

Etter departementets vurdering tilfredsstiller imidlertid ikke hjemmelen for å begrense retten til sosiale tjenester ved kortvarige opphold i landet, kravet om at gjennomføringen av EU- og EØS-regler i nasjonalt regelverk må være tilstrekkelig *klar*, se nærmere i punkt 3.1.1 over om dette kravet. Departementet mener derfor at det er behov å fastsette en tydeligere hjemmel for vilkåret om bopel for de aktuelle persongruppene.

3.2.2 Departementets forslag

Utlendingsloven § 111, jf. utlendingsforskriften §§ 19-10 til 19-11, regulerer oppholdsrett i inntil tre måneder for EØS-borgere og deres familiemedlemmer. Den regulerer også oppholdsrett for arbeidssøkende og deres familiemedlemmer. Disse oppholdsgrunnlagene tilsvarer de som omfattes av direktivet om fri personbevegelse artikkel 24 nr. 2, og som det gjelder unntak fra plikten til likebehandling for med hensyn til «sosialhjelp».

Departementet foreslår som nevnt ovenfor, en ny § 1 a i bopelforskriften. I bestemmelsen foreslås det i tillegg til forslaget som er omtalt over, å knytte begrensninger i rettigheter til sosiale tjenester til oppholdsgrunnlag regulert i utlendingsloven § 111. Den nye bestemmelsen skal presisere gjeldende rett og i andre ledd tydeliggjøre begrensninger i retten til sosiale tjenester for EØS-borgere og deres familiemedlemmer, i tråd med unntak fra plikten til likebehandling med hensyn til sosiale tjenester som følger av direktivet om fri personbevegelse artikkel 24 nr. 2. Endringen medfører ingen endringer i persongruppenes rett til sosiale tjenester i Norge, men tydeliggjør at personene dette gjelder i likhet med andre

utenlandske statsborgere, må oppfylle et vilkår om bopel for å ha fulle rettigheter etter sosialtjenesteloven.

Forslag til tredje ledd i ny § 1 a tilsvarer § 1 andre ledd som gjelder generelt for utenlandske statsborgere, og regulerer hvilke rettigheter som likevel gjelder for personer med begrensede rettigheter når det oppstår behov for hjelp.

Departementet viser til forslag til ny § 1 a andre og tredje ledd.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene innebærer ingen endringer i hvilke rettigheter EØS-borgere og deres familiemedlemmer har etter sosialtjenesteloven. Departementet legger til grunn at forslaget ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

5 Utkast til endringer i forskrift om sosiale tjenester for personer uten fast bopel i Norge

I forskrift 16. desember 2011 nr. 1251 om sosiale tjenester for personer uten fast bopel i Norge gjøres følgende endringer:

§ 1 tredje ledd skal lyde:

Første og andre ledd gjelder ikke dersom annet følger av avtale Norge har inngått med vedkommendes hjemland, eller av multilaterale avtaler eller *konvensjoner*.

Ny § 1 a skal lyde:

1 a Utlendinger som omfattes av EØS-avtalen

Vilkåret om bopel i § 1 første ledd gjelder ikke for EØS-borgere og deres familiemedlemmer med lovlig opphold i Norge i henhold til EØS-avtalen.

Personer som har oppholdsrett i riket etter utlendingsloven § 111, og som ikke har bopel i riket jf. § 1 første ledd, har likevel ikke krav på individuelle tjenester etter loven, med unntak av opplysning, råd og veiledning.

Hvis en person som nevnt i andre ledd ikke kan sørge for sitt livsopphold, har vedkommende rett til økonomisk stønad og hjelp til å finne midlertidig botilbud i henhold til loven. Hjelp gis inntil vedkommende kan forventes å få bistand fra kilder i hjemlandet.